

Drægtighedssyge

En af de mest betydningsfulde sygdomme hos hunmarsvin i avlsalderen ($\frac{1}{2}$ - $3\frac{1}{2}$ år) er drægtighedssygen.

Med denne artikel håber jeg dels at kunne begrænse antallet af dødsfald hos marsvinehunner og dels at oplyse alle, der avler marsvin (dvs. alle der har hunmarsvin der får unger) om sygdommen.

SYGDOMSTEGN: Det højdrægtige hunmarsvin (dvs. i 6. drægtighedsuge eller længere) holder pludselig op med at spise, selv de mest fristende grøntsager, som hun plejer at guffe i sig lades urørt. Samtidig bliver hun mere og mere sløv.

Samtidigt kan der være varierende sygdomstegn (f.eks. vejrtrækningsbesvær p.g.a. lungebetændelse). Disse øvrige sygdomstegn kan være grunden til at drægtighedssygen opstår eller kommer p.g.a. hunmarsvinets ekstra svækkede tilstand ved drægtighedssygen.

ÅRSAGER: Under drægtigheden forbruger marsvinehunnen en frygtelig bunke energi. Dels skal hun have kræfter til at bære den øgede vægt, dels til at bevæge sig og sidst, men bestemt ikke allermindst energi til ungerens vækst. Energien kan komme to steder fra:

- 1) fra maden hun spiser eller
- 2) fra hendes egne energi-reserver.

Hun skal således æde mange flere kalorier end hun plejer.

Hvis hun ikke får mad nok et par dage, begynder hun at tære på sit fedtlag.

Fedtet bliver omdannet til energi i leveren. Hvis hun får alt for lidt mad (f.eks. hvis man fjerner tørfoderet) eller slet ingenting, vil fedtmobiliseringen simpelthen overskride leverens evne til at omdanne fedtet til energi.

Man kan populært sige: fedtet stormer til leveren, der bliver fyldt med fedt og "overanstreges", dette kan sætte leveren ud af funktion permanent eller i bedste fald midlertidigt. Da leveren har mange livsvigtige funktioner i kroppen, kan dyret ikke klare at overleve med denne fedtlever.

Dyret forgiftes af sine egne affaldsstoffer, der dannes ved nedbrydningen af fedtet.

HVILKE DYR FÅR DRÆGTIGHEDSSYGE? Nogle kunne måske fristes til at lave en vittighed ud af det og svare: drægtige hunner ! Men det er ikke alle hunner, der rammes (selvsagt: ellers ville der jo ingen marsvin være !), nogle er mere modtagelige (disponerede) end andre.

Når man har læst afsnittet om årsagen til drægtighedssyge, vil man kunne forstå, at en sultende han også ville kunne få "Drægtighedssyge", men der skal meget mere til, for han skal jo ikke give energi til ungerne. En diegivende marsvinehun kan altså også få sygdommen efter kort tids ophørt ædelyst.

Som sagt er nogen mere modtagelige end andre. Det hører således til de yderste sjældenheder, at andre marsvin end drægtige hunner får drægtighedssyge.

De som er mest udsatte, er fede hunner, der bliver drægtige. Nogle forsøg viser, at halvdelen af drægtige, fede hunner får drægtighedssyge. Dette har indtil dato været ensbetydende med dyrets død.

Helt unge førstegangsfødende hunner får sjældent drægtighedssyge. Til gengæld er en del førstegangsfødende ikke helt gode til at føde og til at være mødre. Anden gang går det oftest meget bedre!

Alle faktorer, der kan hindre marsvinehunnen i at spise tilstrækkeligt, kan give drægtighedssyge. Stress er en af de hyppigste årsager (dyret flyttes i et andet bur, bor sammen med et dominerende marsvin, foderskift, transport, støj, kulde/varme osv. osv.). Men som nævnt kan også andre sygdomme give anledning til at dyret ikke spiser. Ved feber holder mange dyr helt op med at æde.

Den største brøler, man kan begå, er at sætte sit højdrægtige marsvin på slankekur ! Man skal hellere tænke i de baner at sørge for mest mulig ro og bedst muligt foder (rigt på vitaminer - evt. give vitamintilskud).

FOREBYGGENDE: Sæt ikke en fed hun i avlen, først slankes den - dernæst parres den. Hvis der er tegn på ufred, når flere dyr går sammen, så flyt fredsforstyrrelsen, og lad den drægtige hun gå, hvor den plejer. Sæt ikke nye dyr ind i et bur med et højdrægtigt marsvin. Undgå bratte foderskift. Stress ikke dyret ved at tage det op dag og nat, tag hende kun op, når hun selv vil (i hvert fald må man ikke jage hende rundt i buret!). Hvis hun altid har været et tamt dyr, kan man sagtens kæle for hende, bare hun også får fred og ro - og bare man er forsigtig. Giv hende tilstrækkeligt med foder og vitaminer.

BEHANDLING: Hvis først man har en drægtig hun der ikke vil æde og den skal have bare den mindste chance for at overleve, skal man reagere meget hurtigt. Min erfaring er, at er der først gået mere end 1. døgn uden at den har spist, så kan man faktisk ligeså godt lade dyret aflive. Ganske vist siger man, at hvor der er liv er der håb. Dette gælder bare ikke drægtighedssyge - endnu da!

Reaktionen består i - hurtigst muligt - at få dyret til dyrlægen (helst én, der véd hvad drægtighedssyge er!) og få ham/hende til at sprøjte den med væske med druesukker, evt. binyrebark-hormon og sulfacombin.

Ved denne cocktail giver man dyret energi, hvorved man hindrer yderligere fedtmobilisering til leveren. Binyrebarkhormonet styrker i det hele taget dyret og får dyrets egen sukkerproduktion i gang. Måske virker det også sådan at dyret aborterer, men det er kun en fordel i denne situation (alle behandlede hunner, jeg kender til, har aborteret indenfor tre døgn).

Sulfacombin slår eventuelle infektioner ned. Væske med druesukker (glucose) skal gives jævnligt - indtil dyret igen begynder at æde.

Andre behandlingsmuligheder er: kejsersnit (de energikrævende unger fjernes), fremprovokation af abort.

Til dato er jeg ikke bekendt med noget overlevende drægtighedssyge-marsvin.

Som det fremgår af første behandlingsforslag, er det en yderst krævende affære at have med sådanne syge dyr at gøre.